

Hagyomány, értékmentés és innováció a tudományban

Tanulmányok a természettudományok, a technika és az orvoslás történetéből
Tudományos ülés Vámos Éva emlékére
Budapest, 2017. február 16.

A Magyar Természettudományi Társaság (MTT) Tudománytörténeti Szakosztálya, a Semmelweis Egyetem Népegészségtani Intézete, az MTA Művelődéstörténeti Bizottságának Élettudomány-történeti Munkabizottsága és a Magyar Orvostörténelmi Társaság közös tudományos ülést rendezett a 2015 júliusában elhunyt Vámos Éva emlékére. Az ülésnek a Semmelweis Egyetem adott otthont a Nagyvárad téri Elméleti Tömbben.

Vámos Éva muzeológus, történész, technikatörténész, habilitált egyetemi előadótanár, az MTA kandidátusa az ELTE történelem–angol szakának elvégzése után 1972-ben helyezkedett el az Országos Műszaki Múzeumban. Ez volt élete egyetlen munkahelye, amely később – több múzeum egyesítése után – a Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeum keretén belül működött. Tehetségének, szorgalmának, kiváló szervezőképességének, széles körű műveltségének köszönhetően igen szép pályát futhatott be, így 1994-től az Országos Műszaki Múzeum főigazgatói tisztét töltötte be, majd a jogutód Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeum főtanácsosaként, később tudományos titkáráként szolgálta szakterületének tudományos életét.

Vámos Éva számos szakmai-tudományos szervezet aktív tagja, sok esetben magas rangú tisztségviselője volt. Ezek között is kiemelendő a Magyar Természettudományi Társulatban, a Magyar Orvostörténelmi Társaságban, a MTESZ több bizottságában, így többek között a MTESZ Tudomány- és Technikatörténeti Bizottságában, továbbá a Magyar Kémikusok Egyesületében végzett munkája. Az MTA Tudomány- és Technikatörténeti Komplex Bizottságának alelnöke volt, és aktívan részt vett a Pulszky Társaság tevékenységében is. Egyesületünk Kémia- és Vegyipartörténeti Szakosztályának hosszú éveken át – haláláig – elnöke volt. A hazai szervezetekben elért eredményeit nemzetközi szintre emelte jelentős nemzetközi szervezetekben, az ICOM (International Committee for Museums and Collections of Science and Technology, Műszaki Múzeumok és Gyűjtemények Bizottsága) Magyar Nemzeti Bizottsága vezetésében, valamint az International Union for the History and Philosophy of Science (Nemzetközi Tudománytörténeti és -filozófiai Unió) vezetőségének munkájában betöltött szerepe segítségével. Nagyszámú publikáció (cikkek, könyvek, könyvrészletek) és számos hazai és nemzetközi konferencia megszervezése köthető nevéhez.

Nemzetközi szervezetekben végzett kiemelkedő munkája révén számtalan nemzetközi tudományos konferencia szervezésében vállalt vezető szerepet, ezek között is kiemeljük a 2009-ben Budapesten tartott XXIII. Nemzetközi Tudomány- és Technikatörténeti Kongresszust, amely magyar szervezőbizottságának elnöke volt. E rendezvényhez kapcsolódott – bravúros szervezéssel –

A konferencia közönsége, az előtérben Vámosné Vigyázó Lilly, az ünnepelt édesanyja

a Sopronban tartott VII. Nemzetközi Kémiatörténeti Konferencia, melynek szervezőbizottságát elnökölte. Egyesületünk tagjai sokat gazdagodhattak a Kémia- és Vegyipartörténeti Szakosztály előadói ülésein elhangzott előadásai meghallgatásával, a munkahelyén zajlott tematikus programok, az általa szervezett vagy vezetett múzeumlátogatások révén.

Lapunk 2015. októberi számában Tömpe Péter tollából jelent meg Éva pályájáról szép megemlékezés (LXX. kötet, 336. oldal).

Az emlékülés programja két részből állt, az első részben Forrai Judit egyetemi tanár, az MTT Tudománytörténeti Szakosztályának elnöke, a második részben Gazda István, a Magyar Tudománytörténeti és Egészségtudományi Intézet Közhasznú Non-profit Kft. ügyvezető igazgatója elnökölt. Az ülészak résztvevőit Tardy János egyetemi tanár, az MTT ügyvezető elnöke és Németh József, az MTA Tudomány- és Technikatörténeti Osztályközi Állandó Bizottság alelnöke köszöntötte.

A szervezők nevében Forrai Judit egyetemi tanár meleg szavakkal üdvözölte Vámos Éva édesanyját, a rendezvényen részt vevő Vámos Endréné Vigyázó Lillyt, aki a tőle megszokott, korát meghazudtoló frissességgel mondott köszönetet az ülészak megszervezéséért és a szervezők figyelmességéért.

Nemcsak a köszöntők, hanem az előadások is megemlékeztek

Csoportkép hölgyekkel. Balról: Pók Andrea, Forrai Judit, Vámosné Vagyázó Lilly, Buzás Ilona, Koltay Erzsébet

Az Elnökség: Forrai Judit, Németh József és Tardy János
PÓK ANDREA FELVÉTELEI

a kitűnő szakemberről, szervezőről, kollégáról, hiszen a konferencia szervezői, előadói személyes kapcsolatban álltak Vámos Évával, és a szakmai kapcsolatot sok esetben még az egyetemi tanulmányok során vagy később kötött barátságok is erősítették. A népes hallgatóság élénk érdeklődésével kísért tudományos ülést bensőséggé tette az a körülmény, hogy a hallgatók többsége is szakmai és/vagy baráti kapcsolatban állt Évával.

Az előadások – melyeket a következőkben sorolunk fel – egy-egy szakterület történetét, aktualitásait ismertették, elemezték:

A rendezvény első részében

1. Kroó Norbert akadémikus, egyetemi tanár (MTA Wigner Kutatóközpont): A tudomány szerepe a 21. században
2. Forrai Judit egyetemi tanár (Semmelweis Egyetem Népegésztani Intézet, Orvostörténeti Munkacsoport): A magyarországi tudománytörténet múltja és jövője
3. Kapronczay Károly egyetemi tanár (Semmelweis Orvostörténeti Múzeum Könyvtár és Levéltár): A tudományos Vándorgyűlések szerepe az egykori orvosi közéletben
4. Tömpe Péter (BME): Egy pesti orvos-vegyész-történész polgárcsalád (a Vámos család) értékmentő hagyományai
5. Pók Attila egyetemi tanár, tudományos tanácsadó (MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet): Folyamatosság és megszakítottság a XX. századi magyar történettudományban
6. Deme Péter elnök (Pulszky Társaság – Magyar Múzeumi Egyesület): Értékmegőrzés, innováció, múzeum – Vámos Éva munkásságáról a múzeumügyben
7. Csíkné Keserű Krisztina Irén epidemiológus: A Szent István és Szent László Kórház rövid története napjainkig

A konferencia második részében

8. Jeszenszky Sándor, ny. múzeumigazgató: A Magyar Elektrotechnikai Múzeum és az Országos Műszaki Múzeum célkitűzései az elektrotechnika területén
9. Entz Géza Antal művészettörténész, topográfus: Az épített örökség hozzáférhetővé tétele és a műemléki topográfia
10. Szála Erzsébet egyetemi tanár (Nyugat-magyarországi Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar): Az ország első gyógyszerész-történeti gyűjteménye, a Soproni Patikamúzeum
11. Gazda István ügyvezető igazgató (Magyar Tudománytörténeti és Egészségtudományi Intézet Közhasznú Nonprofit Kft.): Internetes adatbázisok a Magyar Tudománytörténeti Intézet összeállításában
12. Munkácsy Katalin (ELTE): „Kétkezi matematikatörténet” az angol nyelvű irodalomban létező hands-on history nyomán
13. Kapronczay Katalin (Semmelweis Orvostörténeti Múzeum, Könyvtár és Levéltár): Száznyolcvan esztendeje alakult meg a Budapesti Királyi Orvosegyesület
14. Gulyásné Gömöri Anikó ny. múzeumigazgató: A Gázmúzeum kiállításának megszüntetése

A tudományos ülés Forrai Judit egyetemi tanár zárszavával zárult. A rendezvény a Nemzeti Kulturális Alap (NKA) támogatásával valósult meg.

A Magyar Természettudományi Társulat www.mtte.hu című honlapján megtalálhatók az előadások összefoglalói, valamint további tájékoztatást nyújt a szervezők sajtóközleménye.

Az ankét szervezői tervezik az előadások anyagának megjelentetését könyv formában.

Buzás Ilona

Tisztelt MKE Szerkesztőség!

Gratulálok 2017. áprilisi lapszámukhoz. Építő kritikaként megjegyezném, hogy szívesen vennék további írásokat az interdiszciplináris – tudományok közötti – megközelítésben. A reál és a humán tudományokat rendszerszemléletben tárgyaló írásokat olvasnék szívesen.

Remélem, leveletem nem tekintik kéréstlen kérésnek.

További szép és jó munkát kívánok mind a Szerkesztőség tagjainak, mind a jövőbeni cikkíróknak!

Aki érez magában felkészültséget ilyen cikk írására, annak várjuk írását (a szerk.).

Üdvözlettel:
MS